

شرح درس جامعه‌شناسی

گروه علم و فلسفه دانشگاه صنعتی شریف

مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد، سال تحصیلی ۹۵ - ۹۶

مدرس: سید آیت الله میرزایی

ایمیل: sayatmir@yahoo.com, ayatmir@ihcs.ac.ir

اهداف درس

جامعه‌شناسی علم مطالعه سازوکار جامعه است و به مطالعه کنش متقابل اجتماعی، نهادها و ساختارهای اجتماعی و آن چه جامعه‌شناسان پدیده‌های اجتماعی می‌نامند می‌پردازد. هدف از این درس آشنایی دانشجویان رشته‌های فنی با علم جامعه‌شناسی، رویکردهای جامعه‌شناسی، نظریه‌ها و روش‌های مطالعه و بررسی جامعه و پدیده‌های اجتماعی و آشنایی با شیوه اندیشیدن جامعه‌شناختی است. فهم جامعه‌شناختی مستلزم آشنایی با مباحث بنیادی علم جامعه‌شناسی است. دانشجویان در این درس ضمن آگاهی چستی جامعه‌شناسی، موضوع علم جامعه‌شناسی و روش پژوهش جامعه‌شناختی با مفاهیمی همانند جامعه، فرهنگ، ایدئولوژی، اجتماعی شدن، تغییرات و دگرگونی اجتماعی، ساخت اجتماعی، نهاد اجتماعی، قشربندی و نابرابری‌های اجتماعی، تصورات قالبی و تفکر انتقادی آشنا می‌شوند تا با درک نسبی فضای موضوعی جامعه‌شناسی، توانایی نسبی تفکر درباب مسائل اجتماعی را به دست بیاورند.

وظایف دانشجویان

انتظار می‌رود دانشجویان ضمن رعایت انضباط در کلاس، با مطالعه منابع معرفی شده (منابع اصلی و برخی منابع تکمیلی) بخش مربوطه را خلاصه کرده و دو پرسش از آن بخش طرح نمایند.

شیوه ارزشیابی

نمره امتحان از ۲۰ خواهد بود. ۱۵ نمره برای امتحان شامل میان ترم (۵ نمره)، پایان ترم (۱۰ نمره) و ۵ نمره مربوط به مشارکت در کلاس است.

منابع درس

منابع این درس شامل دو منبع اصلی و منابع تکمیلی فهرست شده است و در طول ترم به توجه به موضوعات و مباحث ارائه شده منابع بیشتری به دانشجویان علاقمند معرفی خواهد شد.

منابع اصلی

شارون، جونل (۱۳۸۰) **۵۰ پرسش از دیدگاه جامعه‌شناختی**، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: نشر نی
پیتز. ال. برگر (۱۳۹۳) **دعوت به جامعه‌شناسی**، ترجمه رضا فاضل، تهران: ثالث.

منابع تکمیلی

ابر کرامبی، نیکولاس (۱۳۸۸) **درآمدی بر جامعه‌شناسی**، ترجمه هادی خلیلی، تهران: نشر نی
بروس، استیو (۱۳۸۹) **جامعه‌شناسی**، ترجمه بهرنگ صدیقی، تهران: نشر نی

بروس، کوئن (۱۳۸۵) **درآمدی بر جامعه‌شناسی**، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر توتیا
 گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸) **جامعه‌شناسی**، چاپ پنجم، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: نشر نی
 دورکهایم، امیل (۱۳۸۵) **قواعد روش جامعه‌شناسی**، ترجمه علی محمد کاردان، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
برنامه کلاس

جلسه	موضوع	منابع
اول	خاستگاه جامعه‌شناسی و نقش آن در تحلیل مسائل اجتماعی	فصل اول کتاب ابرکرامی، نیکولاس (۱۳۸۸) بخش اول کتاب گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸)
دوم	جامعه‌شناسی چیست؟	فصل اول کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰) فصل «جامعه‌شناسی: مسایل و دیدگاهها» صص: ۹-۲۹ از کتاب آنتونی گیدنز فصل دوم «جامعه‌شناسی چونان گونه‌ای از آگاهی» صص: ۴۱-۷۰ از کتاب پیتر برگر فصل اول «واقعۀ اجتماعی چیست؟» صص ۲۷-۳۷ از کتاب امیل دورکهایم
سوم	جامعه‌شناسان چگونه می‌اندیشند؟	فصل دوم کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰) فصل اول «قواعد مشاهده وقایع اجتماعی» صص ۳۹-۶۵ از کتاب امیل دورکهایم فصل «روشها و نظریه‌ها در جامعه‌شناسی» صص: ۷۰۷-۷۴۱ از کتاب آنتونی گیدنز
چهارم	جامعه‌شناسی چیست؟ چرا انسان موجودی اجتماعی است و چگونه اجتماعی می‌شویم؟ فرایند جامعه‌پذیری	فصل دوم کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰) منبع تکمیلی: فصل پنجم کوئن، بروس (۱۳۸۵)
پنجم	جامعه در انسان ساختار اجتماعی، نهاد اجتماعی و شکل‌گیری جامعه	فصل سوم کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰) فصل چهارم کتاب پیتر برگر (۱۳۹۳) منبع تکمیلی: فصل هفتم کوئن، بروس (۱۳۸۵)
ششم و هفتم	انسان در جامعه فرهنگ و ساخت اجتماعی واقعیت	فصل پنجم کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰) فصل پنجم کتاب پیتر برگر (۱۳۹۳) منبع تکمیلی: فصل سوم کوئن، بروس (۱۳۸۵)
هشتم	فرد و نیروهای اجتماعی	فصل ششم کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰)
نهم	دگرگونی اجتماعی کنشگر و ساختار اجتماعی	فصل نهم کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰) منبع تکمیلی: فصل بیست کوئن، بروس (۱۳۸۵)
دهم	نابرابری اجتماعی و خاستگاه اجتماعی آن	فصل چهارم کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰)

منبع تکمیلی: فصل یازدهم کوئن، بروس (۱۳۸۵)		
فصل هشتم کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰)	مسائل اجتماعی، تضاد اجتماعی و پیامدهای آن	یازدهم دوازدهم
فصل هفتم کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰)	قوم‌مداری: ارزش‌ها و قضاوت ارزشی	سیزدهم
فصل دهم کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰)	تفکر انتقادی و ضرورت آن در جامعه‌شناسی	چهاردهم
پی‌گفتار کتاب شارون، جوئل (۱۳۸۰)	تصور قالبی و تعمیم	پانزدهم